Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 44)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România si străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 235.—Anul LVIII. Braşov, Duminecă, 22 Octomvre (3 Noemvre) 1895.

Cine e mulţumit?

Greu şi cu anevoiă merge împăcarea popórelor din marea împĕrăţiă a Habsburgilor.

Lupte şi frământări în tóte părţile. Neînţelegerĭ, desbinărĭ, ură şi nemulţumire câtă vréi, atât în partea de dincóce, cât şi în cea de dincolo a monarchiei.

La început, când s'a înfiinţat dualismul, se credea, că vor fi mulţămite cu el cel puţin cele douĕ popóre, Maghiarii şi Germanii, între carĭ a fost învoiala, ca sĕ stăpânéscă unii dela Viena şi ceilalţĭ dela Pesta peste Slavii şi Românii monarchiei.

Dér scurt timp după ce s'a pus în practică supremaţia lor, s'a dovedit, că Germanii în Austria nu o pot scóte la cale cu politica lor asupritóre. S'a făcut o schimbare în Austria, prin încercarea de-a împăca pe Cehĭ, pe Polonĭ etc., dér acéstă încercare n'a reuşit, şi astăḑĭ noul minister austriac, Badeni, trebue sĕ încépă éră-şĭ dela început, ca sĕ ajungă la un sfîrşit mai bun.

Dincóce, în statul ungar, Maghiarii dela putere au sciut sĕ se îngrădéscă cu legile şi cu privilegiile lor aşa de bine, încât naţiunile nemaghiare din Transilvania şi din Ungaria nicĭ c'au mai putut rĕsufla sub apĕsarea lor. Numai cu Croaţii au încheiat Maghiarii un pact, dér întêmplările din urmă petrecute în Agram arată destul de învederat, cât de şubred este şi acest pact, şi cât de mare este încă duşmănia între Croaţĭ şi Maghiarĭ.

După tóte acestea ar trebui sĕ crédă omul, că dintre tóte popórele monarchiei cel puţin Maghiarii sunt astăḑĭ mulţumiţĭ. Nicĭ acésta însĕ nu se póte ḑice. Din contră, se înmulţesc pe ḑi ce merge doveḑile, că dela 1867 încóce nicĭ-odată n'a fost mai mare nemulţumire între Maghiarĭ ca tocmai acuma. Şi la acésta nu puţin au contribuit reformele bisericescĭ, carĭ au amărît aşa de mult pe catolicii ungurĭ, ne mai vorbind de confesiunile nemaghiare, încât astăḑĭ s'a încins în mijlocul Maghiarilor o crâncenă luptă confesională.

Nemulţămirea Maghiarilor mai vine şi de-acolo, că crescêndu-le cu vremea aripile, se avêntă aci într'o parte, acĭ într'alta la sbor, dér se lovesc cu capul de grădelele de fier ale coliviei, în care i-a băgat dualismul.

Prin urmare, cercetând cu deamĕruntul, rĕmân în adevĕr mulţumiţĭ numai noii patrioţĭ evrei, carĭ pe lângă dobêndirea egalei îndreptăţirĭ religionare mai fac şi treburĭ escelente în ale financelor.

Dér şi Evreii n'au scăpat de ḑile grele, prin carĭ trec tocmai acum, când pe orizontul oraşului Viena se ridică figura celui mai mare duşman al lor, a vestitului antisemit Dr. Lueger.

Prietinĭ de cruce cum sunt ei cu stăpânitorii noştri, i-au conjurat sĕ 'şĭ întrebuinţeze tótă influinţa pentru a face, ca Dr. Lueger, care a fost ales primar al Vienei, sĕ nu fiă întărit în acest post, căcĭ ar fi un lucru ne mai pomenit, ca un duşman atât de hotărît al jidovimei sĕ ajungă în fruntea vechei residenţe a monarchiei.

Şi nu li-a fost greu sĕ-i câştige, pentru că acel Dr. Lueger s'a pronunţat totodată duşmănos şi în contra Maghiarilor, ce stau astăḑĭ la putere, imputêndu-le, că vor sĕ jidovéscă monarchia. Nu numai odată a vorbit Lueger chiar şi în parlament în contra partidei liberale maghiare, şi acésta a pus acum tóte în mişcare spre a zădărnici alegerea lui ca primar.

Lueger a ḑis acum de curênd: „Cel d'ntâiu creştin al imperiului, împĕratul, va paralisa machinaţiunile josnice ale Maghiarilor".

Tótă lumea aşteptă acum cu încordare sĕ vadă, décă se va împlini orĭ nu speranţa şefului antisemiţilor din Viena, şi décă se va întări orĭ nu alegerea lui Lueger de primar.

De cumva va fi întărită alegerea consiliului comunal din Viena, atuncĭ pe lângă liberalii maghiarĭ şi nemţĭ vor mai figura încă printre nemulţumiţĭ şi Evreii, şi atuncĭ se va puté ḑice cu drept cuvênt, că nimenĭ în tótă împĕrăţia nu mai este mulţumit cu starea lucrurilor.

Aşa departe am fi ajuns deocamdată cu sistemul de supremaţiă germano-maghiară întrodus la 1867.

Revista sĕptĕmânei.

Un Maghiar asupra legei electorale. *Tibad Antal*, fost secretar general ministerial, şi acum deputat dietal, publică în *„Budapesti Hirlap"* dela 30 l. c. un articol privitor la *listele şi procedura electorală în Ungaria*. El ḑice între altele: „Nu numai că se opune liberalismului, ci este cea mai făţişă pălmuire a orĭ-cărui sentiment de drept, ba un fel de premiu pentru vătĕmarea legilor nóstre, acea disposiţiune, în urma căreia în afacerile disciplinare, ce se refer la alegerĭ, se garantéză drept de ingerinţă miniştrilor de interne şi fişpanilor. Décă vom lua în consideraţiune abusurile de tot felul ce se fac la alegerĭ, este imposibil a nu ajunge la conclusiunea, că *în Ungaria representanţa poporului nu este o realitate, ci o frasă góla — ca sĕ nu ḑicem o minciună şi înşelătorie.* Guvernul, pe cum se vede, gândesce sĕ vindece rĕul prin introducerea procedurei justiţiale curiale. Eu cred, că acésta nu însémnă mai mult, decât un picur în ocean, şi că vindecarea corectă a stărilor de faţă nu va putea resulta, decât din o reorganisare radicală a representanţei nóstre poporale. Politica maghiară nu are aḑĭ cestiune mai gravă şi mai ardătóre, decât *revisuirea legii electorale* aşa, încât viitórele alegerĭ generale sĕ se facă sub dominaţiunea unei noui legĭ.

Hoţiile în Ungaria. In anii din urmă s'au înmulţit hoţiile în Ungaria aşa de tare, încât gazetele unguresci au început sĕ se ocupe cu ele chiar în articulĭ de fond. „Magyarország" ḑice, că *„în patria nóstră se bucură de-o libertate ne mai pomenită orĭ-ce hoţ şi făcĕtor de rele, décă nu lucréză cu cheiă falsă şi... décă numele de bandit şi-l schimbă cu numele de bancher, care sună mai plăcut."* Fóia ungurescă scie ce scie, căcĭ alt-fel n'ar lăsa-o inima sĕ presente Ungaria ca pe o patriă a tâlharilor. Mai ales de când renegaţii pórtă numele de „patrioţĭ" şi de când ómenii fără de caracter pot sĕ-şĭ asigure încrederea şi protecţiunea stăpânitorilor ungurĭ printr'o simplă maghiarisare a numelui: nu este sĕptĕmână, în care sĕ nu se descopere, când într'un loc, când într'altul, câte-o hoţiă de ḑecĭ şi sute de mii fl. Mercurea trecută a luat'o la sănĕtósa încă un director de bancă din Budapesta, cu numele *Csajagi* Lajos. Inainte el s'a numit *Wassermann*, dér până ce a purtat numele acesta n'a prea fost norocos, ba a âmblat bietul de el chiar şi prin temniţă. A trebuit sĕ ia numele de „Csajagi" pentru ca sĕ pótă înainta până la rangul de director de bancă şi ast-fel sĕ pótă mai bine fura şi înşela. S'au făcut arătărĭ contra lui şi s'a cerut sĕ-l închidă, dér tóte arătările au rĕmas zadarnice. „Patriotul" a pus 28.000 fl. în busunar şi s'a dus. Se póte însĕ, că se vor afla şi alte hoţii în urma lui. Aşa merg lucrurile în statul nostru în acéstă eră a „patriotismului."

Declaraţia ministrului-preşedinte român Sturdza, făcută Duminecă trecută la Iaşĭ, — prin care a promis, că guvernul din România „se va reţine dela orĭ-ce influinţă agitatorică asupra afacerilor interne ale Ungariei", şi condamnând „irredentismul" şi „daco-românismul", şi-a esprimat dorinţa, „ca luptele şi conflictele dintre Românĭ şi Maghiarĭ sĕ se sférşéscă, şi în locul lor sĕ păşéscă înţelegerea frăţéscă" — este mult lăudată de foile ungurescĭ. Ele pun marĭ speranţe în buna prietiniă cu guvernul român, dér urma va lege.

FOILETONUL „GAZ TRANS."

La judecată.

I

Mândră sĕ mai arată ochilor Valea Plăeşului, de cum prinḑĭ a ajunge în vêrful Délului Huhurezului!...

Te uiţĭ într'ênsa ca într'o grădină de-a Raiului, cu mirare şi cu dor, numai a minune sĕ te veḑĭ mai de grabă în cuprinsul ei.

Palmă de loc nu-i nerodnică, Dómne fereşte!

Hlisă de pămênt, lângă hlisă de pămênt, care cu păpuşoiŭ, la faţă de-un verde închis, cu poleiŭ de lumină, în bătaea sórelui; care cu grâu de tómnă, în faţa chinăvarului muiat în apă; care cu grâu bălan în faţa petelei de mirésă; care cu mohor, cu cânepă, cu in, — cu tóte din ce a lăsat Firea bun, spre mulţămîrea nevoilor omenescĭ.

Mândră învrâstătură de boiurĭ, ca la cerga cea mai de plac, ţĕsută de cine scie ce mânĭ măestre! Satul Tutuenii fórte rĕschirat, mai mai coprinḑênd jumĕtatea văiei, pornea pe cósta Huhurezului, cam de pe la jumĕtatea lui, înfloria valea cu căsuţele lui albe, şi rĕsărea pe cósta délului din faţă.

Pîrîul Vuiului îl despărţia în douĕ, pe vale, îngust şi argintiu în albia lui năsipósă; liniştit ca un băiat cu minte când vede vĕrguţa la îndemâna „domnului"; năbădăios, după ploi marĭ în sus, ca un arêndaş poftitor la ce-i a ţĕranului.

De aceea sătenii Tutuenĭ, îi puseseră pe de marginea grădinilor lor, câte douĕ rêndurĭ de parĭ bătuţĭ voinicesce, legaţĭ cu împletitură désă de nuele, şi la mijloc bolovanĭ şi pămênt pe care apa şi vremea le întăriseră de le făcuseră stâncă.

La fiă-care casă nucii înalţĭ şi rĕsfoiaţĭ, merii, perii şi prunii, carĭ mai micĭ la stat, carĭ mai rĕsăriţĭ, rîdeau de bine ce le mergea în pămêntul rodnic.

La porţĭ, plopii subţiratecĭ şi înalţĭ, — de par'că ţi-se năluceau a fusurĭ cu câte un caer înfipt în ei, — stĕteau ca nisce paznicĭ neadormiţĭ, tremurându-şĭ frunḑele, cătând în depărtărĭ şi şoptindu-şĭ cele vĕḑute şi auḑite.

De-o parte şi de alta a satului, dincolo de jităriă*) strĕluceau la sóre ca nisce oglinḑĭ, în privadurile de pajişte mândră, câte un iaz strîns din apa Vuiului: cel din sus era al proprietarului moşiei Sânteştii-Tutuenĭ, cel din jos era al sătenilor, şi nu odată se pornea dihoniă între arendaş şi sătenĭ, fiind-că pe vreme de secetă arendaşul nu prea lăsa iezătura deschisă, ca sĕ le viă apa la móră şi sătenilor.

Móra boierului era mai pipernicită, fiind-că nicĭ proprietarul nicĭ arendaşul lui nu sĕ îndemnau s'o facă cum sĕ cade unor ómenĭ cu dare de mână; móra sătenilor însĕ era mare şi cu noimă făcută, şi mai avea şi piuă pentru bătutul dimiei.

Asta le era lor ca un fel de rĕsbunare şi ca un cuiŭ în cósta boerului.

Lucrul venia aşa că boierul puté strînge la móra lui, lumea din satele megieşe, pe câtă vreme sătenii Tutuenĭ îşĭ măcinau numai al lor; orĭ cum, ei sĕ mulţămeau şi cu atâta. Ér când isbuteau pe vreme de grămădélă la móra boerului, sĕ-i fure din muşterii, ce haz socotiţĭ că făceau Tutuenii la móra lor din vale!...

Tutuenii erau ómenĭ harnicĭ, isteţĭ, cu atâta dare de mână fiă-care, în cât sĕ nu cadă cu aman la boier pentru fite-ce lucru; — de aceea lupta lor cu boierul era cu haz. Cel puţin boierul nu le putea face pe piele, cum e obiceiul boieresc, décă nu póte sĕ tundă, dér măcar sĕ ciupéscă ca cocoşul în préjma ogrăzei vecinului.

Boierul avea plugurile lui, vitele lui, le muncea tóte în parale. Tutuenii numai cât îi purtau plugurile la arat, îi secerau, îi făceau ḑile la treerat şi bătut păpuşoiul, şi orĭ-ce altă muncă, pe tocmélă cu banĭ gata: nu sĕ purta boierul cinstit, nicĭ Tutuenii nu-i mai făceau munca înainte. Cu alţii, de prin alte sate, mai călca strâmb, dumnélui; cu Tutuenii n'avea cum, că nu-l lăsau dênşii nicĭ mort.

Nu erau prietenĭ, — şi, firesce, nicĭ nu le putea fi, boierul; — dér nicĭ pricinĭ de judecată nu rĕsăriau între boier şi Tutuenĭ.

De aceea cam mersese vestea de starea asta fórte nepotrivită cu mai tótă mul-

*) Pórta ţarinei.

Rutenii la monarchul. Rutenii din Galiţia şi Bucovina au hotărît sĕ trimită din sînul lor *o deputaţiune monstră*, compusă din 300 membri, la împĕratul. Scopul trimiterei acestei deputaţiunī este de o parte a-se plânge asupra abusurilor, ce se fac cu ocasiunea alegerilor de deputaţī dietalī în Galiţia, ér de altă parte pentru a ruga pe Maiestatea Sa sĕ intrevină, ca la alegerile generale pentru Reichstag sĕ nu se repete aceste abusurī. Ḑiarul rutén „*Gazeta Narodowa*“ ḑice, că ţĕranii rutenī sunt fórte înflăcăraţī pentru acest pas la monarchul, pănă când inteliginţa ruténă e convinsă, că deputaţiunea se va întórce acasă fără de nicī un resultat.

Avansările în armată. Inaintările ce s'au făcut în luna c. în armată au fost în general fórte favorabile. Ast-fel au avansat 538 de cadeţī dela infanteriă, la rangul de sub-locotenenţī. De present remâne fiă care cadet în şargia sa numai un an sau cel mult $1\frac{1}{2}$ an, sub-locotenentele $3\frac{1}{2}$—4 şi locotenentele 5—6 anī. Dintre căpitanī remân în şargia lor cei dela infanteriă $10\frac{1}{2}$ dela cavaleriă $11\frac{1}{2}$—$12\frac{1}{2}$ şi cei dela artileriă $10\frac{1}{2}$ anī. Căpitanii avansaţī estraordinar la rangul de major câştigă o jumĕtate de an, séu un an întreg. Se înţelege că în statul major avansările sunt cu mult mai favorabile, astfel luând în termenī medii după etate, un oficer din statul major face următórea carieră: Cu 25 anī locotenent; cu 28, căpitan; 34, major; 39, locotenent-colonel; 42, colonel; 47, general; 52, locotenent-mareşal, şi cu 59, Feldzeugmeister.

Inaugurarea noului palat al justiţiei în Bucurescī.

Duminecă în 15 (27) Octomvre s'a sĕvêrşit cu mare pompă în Bucurescī sânţirea uriaşei şi strălucitei clădirī a palatului justiţiei, în care de aci încolo se vor muta tóte tribunalele şi curţile înalte judecătorescī din capitala României.

Regele şi Regina împreună cu Principele şi Principesa României au fost de faţă. La sosire, Majestăţile Lor au fost întêmpinate de Ministrul-preşedinte Sturdza, de Ministrul de justiţie Stătescu, etc. de primul preşedinte al Inaltei Curţi de Casaţiă D-l C. Schina, etc.

Duminecă, 15 (27) Octomvre, la orele 11 dimineţa MM. LL. *Regele şi Regina* împreună cu AA. LL. Regale *Principele şi Principesa Românieī* au mers, în trăsurī înhămate à la Daumont şi escortaţi de un escadron de gendarmī călărī, la noul palat de justiţie ce se inaugura în acéstă ḑi.

La sosire, Majestăţile Lor au fost întêmpinate de D. Dimitrie Sturdza, ministru preşedinte; de D. E. Stătescu, ministru de justiţie, şi ceī-alţī *domnī miniştrii*; D. C. Schina, primul-preşedinte al înaltei curţī de casaţiă, împreună cu dómnele, carī oferiră M. S. Reginei şi A. S. Principesei frumóse buchete de florī, Casa militară regală şi alte persóne. O companie, cu drapel şi musică, din regimentul Mihaiu-Vitézul No. 6, aşeḑată în linie de bătae, în faţa măreţului Palat, dete onorurile militare, atât la sosirea, cât şi la plecarea Suveranului.

Majestăţile Lor şi Alteţele Lor Regale intrară în sala cea mare de aşteptare, frumos împodobită cu covóre şi verdéţă, unde I. P. S. S. Mitropolitul Primat presintă Evangelia şi Crucea. Suveranii şi Principii luară loc pe o estradă înaltă, acoperită cu verdéţă şi decorată cu ghirlande de florī. In acéstă sală se aflau întrunițī preşedinţiī şi biurourile Corpurilor legiuitóre, membrii înaltei curţī de casaţiă, aī curţei de apel din Capitală şi ai tribunalului judeţului Ilfov, precum şi magistraţii representanţī ai curţilor de apel din Iaşī, Craiova şi Galaţī, toţī îmbrăcaţī în robele de ceremonie, membrii înaltei curţī de compturī, membrii Academiei române, oficerii generalī aflaţī în Capitală, profesorii facultăţei de drept, membrii baroului advocaţilor, înalţii funcţionarī ai Statului şi alte persóne de distincţiune, carī salutară cu iubire şi respect sosirea Suveranului.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat, încongiurat de înaltul cler, a oficiat un serviciu religios, la sfêrşitul căruia D. E. *Stătescu*, ministru de justiţie, a rostit un discurs în care ḑise, că înaugurarea palatului de justiţie şi instalarea definitivă a corpurilor judecătorescī în acest măreţ locaş, încoronéză, în mod strălucit un şir neîntrerupt de silinţe, ce, sub îndemnul Majestăţii Sale, şi le-au dat guvernele şi corpurile legiuitóre, fără deosebire de partidă, pentru a pune justiţia din România pe basele solide pe carī ea se află aşeḑată în alte state civilisate, şi a-o înḑestra cu întocmirī necesare pentru ca sĕ pótă împlini cu demnitate înalta ei misiune. Majestatea Vóstră aţī arătat cât vĕ interesaţī de bunul mers al justiţiei, la garantarea drepturilor fiăcăruia şi la întemeiarea armoniei şi ordinei sociale pe dreptate şi legalitate.

Ridicarea unui templu al legilor, clădirea unui edificiu măreţ şi spaţios, în care sĕ se pótă aşeḑa şi adăposti definitiv marile corpurī judecătorescī ale Capitalei, acest vis al atâtor bărbaţī luminaţī, carī 'şī au consacrat întrégа lor viaţă acestei instituţiunī, nu s'a putut realisa decât éră sub spornica şi bine-făcătórea domnie a Majestăţii Vóstre.

Acéstă dorinţă unanimă a ţĕrei este astăḑī un fapt îndeplinit. Acest templu al legilor îl avem. El se ridică falnic şi sever pe malurile adâncite ale Dâmboviţei, în locul chiar unde se afla odinióră casa neîncăpătóre în care s'au adăpostit mult timp mai tóte autorităţile judecătorescī ale Capitalei.

Edificiul ce Majestatea Vóstră înaugurézā astădī a reclamat mai mulţī anī de studiu şi pregătirī, 'i-a trebuit cincī anī pentru a se înălţa, şi a costat în tot şése milióne şi jumĕtate.

Palatul de justiţie ocupă o suprafaţă de apróре 13.000 metri pătraţī; este opera, ca plan, a unui distins architect francez, D. Ballu; iar ca execuţie şi direcţie a lucrărilor este opera architecţilor noştrii românī, dintre carī architectul-diriginte în titlu a fost d. Ión Mincu, elev al şcólei de Bele-Arte din Paris.

Acest Palat represintă astăḑī una din cele mai importante şi mai frumóse clădirī din câte s'au ridicat pănă acum în ţéra nóstră.

In fine mulţumì architecţilor şi constructorilor clădirei şi rugà pe Majestatea Sa sĕ bine-voéscа a declara palatul justiţiei de înaugurat, şi a dat voie ca acum justiţia capitalei sĕ-şī ţină într'ênsul şedinţele ei.

După acésta vorbì primul preşedinte al înaltei curţī de casaţie, d-l C. *Schina*, în numele magistraturei.

Regalitatea şi justiţia, ḑise el, sunt aşeḑate în aceeaşī regiune senină, în afară de agitaţiunile, carī despart societatea; ele au datorii comune, carī le légă una de alta. Majestatea Vóstră aţī proclamat sus şi tare, că una din marele Vóstre ţinute e şi prestigiul magistraturei. Ea Vĕ este recunoscĕtóre pentru acésta, precum Vĕ e şi nestrĕmutat devotată cu mintea şi cu inima.

A vorbit apoi D-l *Giani*, decanul baroului (camerei) advocaţilor din judeţul Ilfov.

Pentru orī-ce naţiune, ḑise el, cea mai de căpetenia instituţiune, principala temelie a statului organisat este justiţia. Printr'ênsa se înfrêng patimile ómenilor, printr'însa se întemeiéză ca dogmă respectarea drepturilor şi chiemarea la îndeplinirea datoriilor. Intr'însa se raḑimă întrégа siguranţa a statului.

Mulţumì apoi în numele corpului advocaţilor.

Majestatea Sa *Regele Carol* luând apoi cuvêntul, ḑise între altele:

„Pus-am acum 5 anī apróре de-odată, „temelia a două însemnate lucrărī; mai „tot în acelaşī timp ne-a fost dat sĕ le „punem piétra cea din urmă: una de un „interes europén, podul peste Dunăre, care „a desvălit, în ochii lumei, marele nostru „avênt economic; cea de-a doua, acest „frumos palat, dovadă a dorinţei nóstre „de-a da justiţiei un locaş demn de înalta „ei menire.

„De mult încă datorim justiţiei un „adăpost statornic şi vrednic de însemnă-„tatea ei precumpănitóre în viéţa naţiuni-„lor. Il va avea de acum, şi acest falnic „monument va deştepta în mintea fiă-căruia „respectul, ce se cuvine uneia din cele mai „înalte întocmirī omenescī.

„Mândru de tot ce póte înălţa pro-„păşirea şi mărirea scumpei nóstre Româ-„nii, încredinţez acest palat, ale cărui uşī „se deschid astăḑī, magistraturei şi barou-„lui, cu deplina convingere, că ei de-o po-„trivă şi de-a pururea, vor fi pĕtrunşī de „înalta şi însĕmnata lor chiămare“.

Cuvitele Suveranului au fost salutate cu însufleţire de toţī cei de faţă. Majestăţile Lor şi Alteţele Lor Regale au semnat după aceea documentul comemorativ, împreună cu Metropolitul-Primat, miniştri etc. In urmă s'a servit şampanie şi s'a închinat în sănĕtatea Regelui şi a familiei Regale. Apoi Majestăţile Lor au visitat salónele de şedinţe ale curţii cu juraţī ale diferitelor secţii, ale tribunalelor etc., şi la óra 1 s'au întors la palat.

Adunarea generală

a „Reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din Districtul al X-lea (Braşov), al Archidiecesei Transilvaniei“.

Braşov, 18 (30) Octomvre 1895.

In vêrtejul de lupte, de prigonirī şi suferinţe, care ne consumă timpul şi ne sleesce puterile, e înălţător de inimī, când poţī gusta şi momente, carī prin firea lor seriósă te pun în serviciul adevĕratelor cause, cu carī îi e dat omului a se ocupa în scurta lui viéţă. Ast-fel de momente înălţătóre avură ḑilele trecute şi membrii „Reuniunei învĕţătorilor rom. din cercul al X-lea, Braşov“, despre a căror adunare generală îmī iau voiă de-a face următórea dare de sémă:

Conscii de chiămarea lor, şi mai pe sus de tóte conscii de însemnătatea întrunirilor lor didactice, membrii acestei reuniunī, precum în trecut, aşa şi cu ocasiunea adunării din anul acesta, au corĕspuns în cea mai mare parte datorielor lor faţă de causa cea sântă a scólei nóstre românescī.

Nu pot însĕ lăsa neamintit nicī durerosul fapt, că mulţī din membrii activī ai reuniunei acesteia nu s'au presentat la adunare după cum ar fi trebuit şi după cum se aştepta. Nepăsarea, acéstă bólă lipiciósă şi condamnabilă, pare a se fi încuibat şi în sînul membrilor acestei corporaţiunī, căcī numai ast-fel se pot esplica absenţele cele multe.

Nu voiu sĕ supĕr pe nimenea; o asemenea intenţiune nu pot avé faţă de voi, fraţī colegī, carī în gréua, dér frumósa vóstră carieră şi aşa aveţī de-a vĕ lupta cu destule necasurī şi greutăţī; dér un rĕu, recunoscut de tótă lumea ca duşmanul cel mai aprig al înaintărei némului nostru, trebue sbiciuit şi combătut fără cruţare.

După acestea voiu trece la descrierea adunărei generale, ce s'a ţinut în comuna Rotbav. Ea s'a deschis Lunī în 25 Sept. v. la 9 óre a. m. cu celebrarea unui frumos serviciu divin împreunat cu parastas pentru decedaţii membri ai reuniunei şi cu invocarea duhului sfânt, la care au oficiat P. O. D-nī protopopī I. Petric şi D. Coltofeanu, însoţiţī de cincī preoţī, fiind presenţī toţī participanţii la adunare, precum şi un

---

ţimea celorlalte sate, care par'c'ar fi róbe de vecī lăcomiei marilor muncitorī de pămênt.

II

Mai de vale de iazul din jos, la o depărtare cam de vr'o doi chilometri, se făcea o rîpă, care da în Vuiu, când o miluia şi pe dênsa Dumneḑeu cu apă.

Mai înainte vreme fusese pe acolo un cătun, care ţinuse tot de Tutuenī; dér de când rîpa Caprei sĕ năpustise odată cu atâta apărie, că speriase lumea, că luase câte-va case, sci, de spălase locul şi-l făcuse ca 'n palmă, — încetul cu încetul cătunul se pustiise.

Cei rĕmaşī fără case o şi sbughiră în Tutuenī, şi, mai cu mila altora, mai din munca lor, îşī făcură rostul la loc; ceilalţī unul câte unul, de frică sĕ nu mai fiă furaţī fără veste de rîpa Dracului, — cum o botezară ei, pe urmă, — lăsară cătunul.

Nu rĕmăsese acum pe cósta rîpei de cât o casă, cucuétă tocmai mi-te sus de tot. Potop sĕ fi venit dóră pe rîpa Caprei şi s'o fi putut ajunge.

Fiind-că Badea Gligorie Cobârcea avea vr'o cincī fălcī de loc, din creştetul délului până pe cósta rîpei, loc bun, rodnic, că mai cumpĕrase şi dela cei fugiţī câte-o şuşăniţă, — écă nu vru sĕ se mute după ceilalţī în Tutuenī şi rĕmase singur la rîpa Caprei.

Baba lui dĕduse ortul popei; fecioru-sĕu Oancea îşī făcea rêndul la oştire. Muncea singurel şi strîngea sĕ facă mai uşor traiul lui Oancea când o fi sĕ se întórcă băiatul, şi sĕ rĕmâie acasă.

Badea Gligore mai că se făcuse uitat celor din Tutuenī. Rar le dedea bună vremea, la móră, la biserică, şi, la câte-o trebuinţă, pe la cârşmă. De bĕut, nu bea; numai dóră îşī cumpĕra de tras tutun, orī câte ceva pentru casă. Sĕ deprinsese acuma cu pustiul împrejurul lui, şi nu-i mai cerea inima ómenī.

Ér când l'apuca câte un puiu de dor de Oancea, lua puşca la umĕr, şi pe icī îi era drumul, în sus pe rîpă, după vênat. Numai când avea de muncă, atuncī singur nu putea rĕsbi, şi aducea din sat câte braţe îi trebuia, din foştii lui cătunenī.

Rîpa o avea în faţă, cu malurile-i căptuşite de pietriş pestriţ, care sta gata în tótă clipa sĕ-şī dea drumu în vale; ba une-orī, când te uitai aşa mai lung, chiar ţi se nălucia că veḑī pietrişul prăvălindu-se pietricică pe pietrică în jos; ér ciuruéla uşóră a pîrîeaşului din fundul rîpei par' c'ar fi fost vuetul prăvălirei pietrişului.

Casa Badei Gligore era măricică; din vale mai n'o ḑăreai sclipind dintre nucăria ce-i făcea rótă.

Inăuntru acum, tot rostul de altă dată par'că n'ar fi fost: veḑī că lipsea mâna casnicei.

Mândre erau cergile de pe paturī, ţolurile de pe jos, velinţele de pe păreţī, perdelele, prosópele; pe tóte însĕ se aşternuse o pojghiţă subţire de colb, care le închisese faţa ca o ţesătură nouĕ cenuşiă peste cea veche tărcată.

Nimica din tot rostul celor trei odăi, nu se mişca din loc. Numai în tindă unde Gligore dormia, unde Gligore îşī făcea măliguţa şi câte o lecuţă de fiertură, era o lecuţă de viaţă. Colb de-ajuns şi 'n tindă; nicī o rênduélă; cum sĕ nimerea, aşa le punea Gligore, ciurul, cofa, ceunul, pirostreile, vrescurile şi tóte celea; dér tot sĕmĕna a viéţă: prin cele trei odăi par' că trecuse mórtea şi par' că uitarea îşī statornicise locuinţa fără păsare de ceva.

Intr'o ḑi, pe când sórele sta de-o suliţă de-asupra délului din faţă, un flăcău prinse a sui cósta râpei.

Da în tómnă, era rĕcóre; suişul greu însĕ îi sĕmĕnase flăcăului pe frunte mărgele de apă, care luaseră faţa pielei lui pârlită de sóre.

Flăcăul se opri sĕ rĕsufle şi sĕ privéscă.

Casa părintéscă mijia albă şi cu sclipirī roşatece printre nucii marī şi stufoşī, pe care-i învăpăiase asfinţitul.

Nicī o suflare de vênt, care sĕ-i clatene. Tăcea adênc pustietatea asta din prejurul lui. Rîdea tainic porumbiştea în umbra, ce prindea sĕ se lăţéscă de la un colţ al délului. Pietrişul rîpei par' că lua suflet şi sclipea în fel de fel de feţe.

numĕr frumos de popor îmbrăcat sĕrbătoresce. Cântările liturgice au fost esecutate cu multă frumsețĕ de corul de curênd înființat al tinerimei din Rotbav, avênd ca conducĕtor pe zelosul și harnicul învĕțător George *Fulea*, care deși numai de curênd instituit ca învĕțător în acéstă comună, a sciut da dovedĭ, că-i zace la inimă progresul apĕsatului nostru popor.

Terminat fiind serviciul divin, On. D-n *Ioan Leucescu*, parochul local, ținù din ușa altarului, în numele sĕu și al parochienilor sĕi, o scurtă și acomodată vorbire la adresa membrilor dorindu-le, ca causele pentru carĭ s'au adunat, sĕ fiă însoțite de succesele cele mai strălucite.

După acestea membrii reuniunei se retrag într'o sală spațiósă a prea frumósei scóle românescĭ din acéstă comună, care face onóre întemeiătorilor ei, și in special parochului I. Leucescu, ale cărui merite pe terenul acesta sunt prea recunoscute.

Intrunițĭ aci, președintele reuniunei, d-l profesor gimnasial *Ioan Popea*, deschide adunarea prin un discurs mĕduos, în care arată starea cea tristă din trecut a poporului român pe terenul scolar, când scóla limbei românescĭ era numai casa părintéscă. Amintesce, cum străinii de tóte nuanțele, învĕțațĭ și neînvĕțațĭ, diceau despre Românĭ, că sunt un popor necult și aprópe sĕlbatec, și că prin urmare e nevrednic de o sórte mai bună. Face apoi o trecere la starea nóstră din timpurile mai nouĕ, amintind cu reverință numele câtorva bărbațĭ marĭ eșițĭ din némul nostru, ca: Maior, Șincai, Clain, Lazar etc., prin a căror stăruință și zel neobosit ne-am ridicat la starea de acuma.

Schițéză apoi activitatea reuniunei din timpul de când d-sa figuréză ca președinte, și sfârșesce cu cuvintele semnificative: „Asta este, ce-mĭ ämple sufletul de speranță, că ea va fi una dintre cele dintâi reuniunĭ ale metropoliei nóstre. Și că acest prestigiu și-l va păstra, cât va fi în ființă, până la cele mai depărtate timpurĭ, spre lauda ei și a membrilor ei, și spre înflorirea némului românesc, avênd devisa: „Mereu înainte pe calea propășirei intelectuale și morale. Atuncĭ se va împlini și prognosticul, ce ni-l fac străinii în privința viitorului némului românesc! Așa sĕ fiă!“

Acest discurs a fost ascultat cu viu interes din partea membrilor și primit cu sgomotóse urărĭ de „sĕ trăéscă“ la adresa vrednicului președinte, pe care adunarea unanim îl rógă, sĕ și-l publice, fiind el de deosebită importanță și pentru publicul mare, care n'a fost la adunare, ceea ce d-sa a și promis.

După ce se votéză și esprimă președintelui mulțămită protocolară, se dă cetire apelului nominal al membrilor ordinarĭ, ér despre absențiĭ se ia notă la protocol. D-niĭ Ioan Petric protopopul Brașovului și d. Coltofeanu protopopul Treiscaunelor-fiind presențĭ, promit spre satisfacțiunea adunării, că în sfera lor de activitate vor purcede cu cea mai mare severitate față de acei membrii renitențĭ din tractele lor, carĭ nu cunosc, séu nu voiesc a-șĭ cunósce chiămarea.

Se cetesce raportul comitetului despre activitatea sa în anul 1894/95, lucrat de subscrisul, din care sa vede, că comitetul a ținut 8 ședințe, în carĭ s'au discutat și resolvat diferite cestiunĭ de interes pentru promovarea scopurilor reuniunei și pentru păstrarea vadei ei.

Prin părintele Ioan *Macsimilian*, cassarul reuniunei, se cetesce raportul asupra cassei, din care reese, că reuniunea posede o avere de 2567 fl. și 29 cr., ér din raportul bibliotecarului I. *Aron* se vede, că biblioteca reuniunei posede 170 opurĭ în 250 tomurĭ și mai multe fascicole în valóre de 406 fl. 79 cr.

Tustrele aceste rapórte se iau la cunoscință din partea adunării și se predau la anumite comisiunĭ spre censurare și raportare la timpul sĕu. Cu acestea se închiă prima ședință la óra 1 p. m.

Ședința a doua întrégă a fost ocupată, cu discutarea temei: *„Carĭ sunt manualele cele mai practicabile din obiectul religiunei, spre a pute fi folosite cu succes în scólele nóstre elementare?“*

Asupra acestei întrebărĭ se ivesc multe și diferite părerĭ. Comitetul central, prin raportul sĕu special lucrat asupra acestei teme, pe basa părerilor desfășurate în despărțĕmintele reuniunei — conchide, că manualele esistente nu întrunesc în de ajuns cerințele pedagogice, și decĭ e de părere, ca adunarea generală sĕ voteze trei premii de câte 100 fl. pentru cele mai bune manuale, ce s'ar lucra în acéstă materiă.

Membrii despărțĕmêntului al doilea, al tractului Bran, susțin părerea d-lui Nicolae *Muntênu* învĕț., în Cărstian, esprimată în eminenta lucrare, ce o a cetit cu ocasiunea adunării generale din acest an a despărțĕmêntului acestuia: ca religiunea sĕ se propună școlarilor în chipul, cum se preda ea creștinilor în timpurile vechĭ, fără manuale, și numai din clasa a IV sĕ se dea manual în mânile școlarilor, și anume: catechismul lui Moise Toma, prelucrat de Simion Popescu.

La discuțiune interesantă, ce a maĭ urmat, iau parte învĕțătorii: Ioan Aron, Teculescu, Ștf. Popoviciu, directorul Bellissimus, v.-președ. I. Dariu, Butnariu, Vătășanu și Bude, er membrul A. Bârseanu propune a rĕmânĕ pe lângă manualele esistente, carĭ décă nu-s bune, atuncĭ sĕ se róge Ven. Consistor din Sibiiu a compune și tipări altele. In fine propunerea comitetului, ca sĕ se dea trei premii de câte 100 fl. pentru cel mai bune manuale din religiune, în legătură cu părerea d-lu Ioan Aron, ca sĕ se dea cărțĭ în mânile elevilor, începênd din clasa a II-a, se primesce de adunare, rĕmânênd, ca comitetul central sĕ dispună asupra sumelor, ce se vor prelimina din partea procsimei adunărĭ generale.

(Va urma.)

Măcelul din Trebizonda.

Am fost amintit în numĕrul nostru din Dumineca trecută ce măcelărirĭ și jăfuirĭ s'au făcut acum de câte-va sĕptĕmânĭ încóce în imperiul turcesc. Turcii adecă se pare, că și-au pus de gând, sĕ stingă pe Armenĭ de pe suprafața pĕmêntului. Ura dintre aceste douĕ popóre a crescut în timpul din urmă până la mórte. Di de di sosesc scirĭ despre fapte îngrozitóre, ce se petrec în diferite părțĭ ale împĕrăției turcescĭ.

Dintre tóte măcelurile sevêrșite în sĕptĕmânile din urmă cea mai îngrozitóre a fost cea dela orașul Trebizonda (Trapezunt). Un călĕtor de pe vaporul *Venus*, care staționase în fața Trebizondei, trimise diarului „Koelnische Zeitung“ o descriere a măcelului dintre Turcĭ și Armenĭ, descriere, a cărei adevĕrătate o garantéză redacția diarului din Colonia.

Étă un resumat:

„Pasagerii de pe bordul vaporului *Venus* au fost martorĭ oculari ai grósnicului măcel al câtor-va Armenĭ pe malul mării. Armenii au fost parte omorîțĭ cu pietri, parte înecațĭ. De pe fortăréță soldații impușcau într'una, ér stradele erau pădite de soldațĭ călărĭ.

„O luntre cu trei fugarĭ armenĭ se depărtă dela mal, dér cei carĭ îi urmăreau nu-i slăbiră; se încinse o vîslare pe viéță și pe mórte. Ținta fugarilor era o corabiă rusésca, care ancora cam la vre-o 100 de metri departe de mal; când Armenii se apropiară de vaporul rusesc, Turcii părăsiră urmărirea. Dér se întêmplă atuncĭ un lucru îngrozitor: Armenii fură asvêrlițĭ fără nicĭ o milă de pe scara vaporului și călcațĭ în picióre. Când Turcii vĕdură acésta, se repediră cu un nou curagiu asupra Armenilor și îi omorîră.

„La malul din spre rĕsărit un Armean cădù lovit de un glonț, dér cum nu fusese bine nemerit, căuta sĕ se ridice. Atuncĭ Turcii îl înconjurară, și de câte-orĭ Armĕnul căuta sĕ se ridice, îl bombardau cu pietri; acésta a durat o jumĕtate oră; în sfîrșit un Turc sdrobi capul Armĕnului cu un bolovan.

„Prăvăliile au fost, natural, imediat tóte închise, dér Turcii le sparseră și începură sĕ le prădeze. Am vĕdut cum s'a prădat întréga locuință a unui Armean, lăsând numai păreții golĭ. Am vĕdut cum se aruncau pe feréstră lucrurile din casă în nisce luntre pregătite pentru acésta. Impușcăturile nu au încetat până la amédĭ, și faptele odióse se repetau mereu.

„Cu spaimă așteptam pe un domn din Viena, care descinsese diminéța în oraș. Cătră órele trei se întórse. El ne povesti, că stradele sunt acoperite cu cadavre, că prăvăliile Armenilor au fost sparte și prădate, că familii întregĭ au fost nimicite și 2000 de femei cu copii s'au refugiat în spitalul iesuiților. După socotéla sa trebue sĕ se fi ucis 600 de Armenĭ, décă nu mai mult. Douĕ dile mai tărdiu am intrat și eu în oraș, sângele rĕmăsese pe strade și în unele locurĭ bălțile de sânge erau așa de marĭ, că nu se puteau ocolĭ. Consulul austriac adăpostise 200 de femei și copii. Dintre Turcĭ nu au cădut nicĭ cincĭ ómenĭ, dovadă, că Armenii au fost nearmațĭ și că au fost surprinșĭ.

„Trebue sĕ mai comunic, că revolta a isbucnit în tótă împrejurimea. Pe o colină de lângă Trebizonda se află colonii armenești; ele fură înconjurate și incendiate așa, că ómenii au ars de viĭ, căcĭ décă cine-va încerca sĕ fugă era împușcat. Vaporul nostru *Venus* a fost reținut în port de consulul austriac, pentru-ca în casul, când ar reîncepe măcelul, Europenii sĕ se pótă refugia pe el. Din causa acésta am fost silițĭ a continua călĕtoria pe un vapor danez“.

SCIRILE DILEI.

— 21 Octomvre.

Românĭ la mileniu. Diarul maghiar „Hazánk“ dela 1 c. aduce scirea, că fișpanul Făgărașului, Bauszncrn, a anunțat direcțiunei esposițiunei milenare, că din diferite ținuturĭ ale comitatului sĕu va espeda la Budapesta pentru sĕrbările milenare câte-va carĕ românescĭ. „Bravii românĭ“ dice numitul diar „nu se tem de ostenélă, ci cer sĕ li-se plătéscă numai cheltuelile pe tren și grajdurĭ pentru caĭ, ceea ce li-se va și împlini“. Nu scim întru cât este adevĕrată séu nu acéstă scire, în tot casul însĕ atragem atențiunea inteligenților românĭ, atât din comitatul Făgărașului cât și din alte ținuturĭ românescĭ, sĕ veghieze, ca țĕranii românĭ, nesciind de ce e vorba, sĕ nu fiă sedușĭ și amăgițĭ prin cine scie ce promisiunĭ, ca sĕ se învoéscă a merge în anul viitor la Budapesta, și sĕ fiă aci arĕtațĭ lumei ca de comedia.

—o—

Pentru monumentul lui Iancu, după cum li-se scrie foilor unguresci, a făcut o colectă și d-l Iacob *Bichișianu*, măestrupăpuçar în Năsĕud. Din causa acésta dênsul a fost citat la fisolgăbirĕul Bodo Kálmán, care *l'a pedepsit cu 15 fl. amendă și 8 dile temniță*, pe cuvênt, că colecta a făcut'o în contra ordinului de oprire al ministrului, care, cum scim, a poruncit, ca colectele sĕ se confisce, ér colectanțiĭ sĕ se pedepséscă. Condamnatul a insinuat recurs. In legătură cu acésta foile unguresci, ca sĕ facă lucrul mai cu córne, istorisesc nisce prostii, pentru carĭ născocitorii lor ar merita sĕ fiă dușĭ într'o casă de nebunĭ.

—o—

Călindarul Plugarului, care este astădĭ unul dintre cele mai lăudate și totodată și cele mai eftine călindare românescĭ dela noi, pentru anul 1896 va apărĕ dilele acestea, avênd un cuprins fórte bogat, bine ales și întocmit întru tóte după trebuințele poporului nostru. D-l *I. Georgescu*, colaboratorul nostru economic, și-a dat deosebită silință la partea economică

Pe flăcău par' că 'l cuprinse un fel de jale a unui dor atuncĭ aprins în adêncurile inimei.

Iși apĕsă căciulița pe céfă, c'o mână, care-i tremura par'că, și cătă lung la nisce plopĭ din dosul casei.

Sĕ ridicau dreptĭ, subțirĭ, ca nisce luminărĭ aprinse de sórele, ce căta în urmă de după dél; își tremurau frundele, care sclipeau când a verde închis, când albind, și foșnăiau încetișor, par' că ar fi șoptit ceva....

Nu cum-va 'l cunoscuseră?

Induioșat la chip din cine scie ce îndemn al unor gândurĭ numai lui sciute, flăcăul porni la dél.

Un lătrat gros dĕdù glas pustiului. Flăcăul se opri.

— Nea! Costreiŭ! strigă el.

Sĕ audi un fel de fâșâitură prin ierbăria înaltă de lângă casă și écă se ivi capul mare și lânos al unui dulău. Iu ochii lui par' că sclipia mirare.

Lătră odată scurt, par' c'ar fi întrebat, că cine 'l chimă?

— Costreiŭ! mai grăi flăcăul.. nea, Costreiŭ, ce? m'ai uitat?

De astă dată dulăul scutură din cap și se repedi la flăcău cu gudurătură de bucuriă, cu schelălăiturĭ de alintare, cu săriturĭ și cu dor de pupătură.

— Unde i tătuca, Costreiŭ... Unde-i?

Il întreba și-l desmierda, și-l apuca de fălcĭ, și mi-l trântia, par' c'ar fi fost un copilandru la hărjónă în bătătura casei.

Și tot așa, în jócă, strĕbătù printre nucĭ și ajunse de 'naintea casei, unde sĕ opri și rĕmase o clipă sĕ privéscă ca vrăjit.

Ușa era închisă și lacatul spundura între cele douĕ verigĭ gróse, mare și greu; ér gaura cheiei, ca un ochiŭ de padă, căuta par' că țintă la el.

Erba năpădise tótă bătătura casei până sub prispă....

Stupii ședeau înșiruițĭ, câte doi la rênd, tot în partea stângă a casei; câte o albină da târcol p'imprejurul când al unuia, când al altuia...

Un roiŭ bâdâia, strîns ghiomoltoc, pe tulpina unui nuc...

Găinile ciuguliau pe marginea rîpei, aci ivindu-se aci nevĕdute, făcêndu-se între buruenile înalte. Era casa părintéscă, cu tot ce scia Oancea, și lui i-se părea alta, ca o nălucire a minței într'un pustiu.

Venise pe jos, cale de patru poște de la têrg, muncit de dorul s'ajungă mai degrabă; acum, își dĕdù drumul, ostenit, pe prispa de mult nematurată.

Și 'n vreme ce prinse a rĕmânea în neclintire, ér pe d'naintea ochilor a i-se închipui séraca mă-sa, bună, harnică și cu dragoste de el, — Costreiŭ gemù de douĕ, trei orĭ, cu ochii țintă la dênsul, și pe urmă sĕ trânti și el lângă prispă, sĕ făcù colac, și par'că prinse a ațipi.

(Va urma.)

Sfaturile unui ac.

de D-na *Colomb.*

Măriόra cóse pentru întâia-óră; figura ei copilăréscă s'a făcut seriósă; adĭ lucréză și ea de prima-dată, și în zadar pasĕrea ei dragă, întărîtată de o rază frumósă de sóre, o mângâiă cu cântecul, înzadar pisoiuța ei iubită se tot dă pe lângă ea torcênd: nimic nu o face sĕ își ia ochii dela lucru. E greu sĕ coșĭ fără sĕ te înțepĭ la deget, sĕ tragĭ de ață fără sĕ o rupĭ, sĕ facĭ puncte de o potrivă de marĭ și de departate, și cu tóte acestea e așa de plăcut când lucrezĭ pentru întâia-óră. Păr'că te simțĭ fată mare, căcĭ lucrezĭ ca și mama. Incet—încet, începe sĕ cósă mai bine. Măriόra rĕsuflă ușurată, lucrul merge singur, a cusut o bucată cât un lat de mână, când écă aude un glas, care îi dice:

„Ascultă, fetițo, sfaturile acului tĕu! Abia mĕ împrietenii cu tine, dér prietenia nóstră va ține mult, și vreme de mulțĭ anĭ nu ne vom mai despărțĭ. Eu sunt stăpâna cugetărilor seriόse; eu încep sĕ-țĭ arĕt rolul tĕu de femeiă, căcĭ deórece ai început sĕ te slujescĭ de mine, ai început și sĕ fi folositóre... Eu sunt pentru tine simbolul lucrului; lucrul e viața, activitatea, fericirea.

„Toțĭ lucréză în jurul tĕu. Până sĕ ajung în mâna ta, mii de ómenĭ au săpat

a acestui călindar, aducênd articulĭ, poveţe şi instrucţiunĭ fórte folositóre pentru plugarĭ. Nu mai puţin alésă este şi partea literară, higienică etc. aşa că plugarul găsesce în acest călindar o călăuză bună şi credinciósă mai pentru tóte trebuinţele vieţeĭ sale. Preţul este şi de astă-dată numai 25 cr. Cine comandă 10 esemplare deodată, primesce al 11-lea esemplar gratuit. Comandele sunt a-se adresa Tipografiei editóre *A. Mureşianu* în Braşov.

—o—

O mică statistică. Ministrul unguresc de interne *Perczel* a publicat într'o voluminósă broşură dările de sémă ce le-a primit asupra stării sanitare a Ungariei în 1894, din care însămnăm următórele: *Bólelor contagióse* au cădut jertfă anul trecut nu mai puţin ca 166, 424 ómenĭ, séu 11 morţĭ la fiă-care miiă de locuitorĭ. Numărul bolnavilor de *difterită* a scădut dela 49,233 la 46,776; al morţilor de difterită dela 34 mii 183, la 22, 205 (1894 faţă cu 1893). *Influenţa* a răpit 2365 de vieţĭ. Bolnavĭ de *trahomă* au fost 32,549. Numĕrul *medicilor* şi al *chirurgilor* o fost anul trecut de 4280, sporindu-se cu 106. Sporul acesta cade însĕ numaĭ la oraşe; în provincii dinpotrivă s'a împuţinat cu 88. In 11,105 comune din ţéră n'au fost medicĭ. Cei mai puţinĭ medicĭ sunt în comitatele Arva, Ugocea, Târnava-mică, Solnoc-Dobâca, Făgăraş, Turda-Arieş, Şaroş, Hunedóra, Odorheiu, Sĕlagiu. Cei mai mulţĭ în: Bichiş, Hajdu, Cianad, I.-N.-K.-Szolnok, Baciŭ-Bodrog, Braşov, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun şi Torontal. *Móşe diplomate*: 7981. *Farmacişti*: 2092. Farmacii publice: 1351. *Spitale*: 334.

—o—

Armate rusescĭ la graniţa austriacă. Din Petersburg se anunţă, că dilele acestea s'au făcut nouĕ concentrărĭ de trupe la graniţa austriacă. Corpurile de armată rusescĭ 11 şi 12 sunt concentrate acum în Rovno, ceea-ce însemnéză un câştig de 4—5 dile la cas de mobilisare.

—o—

Musica militară va concerta mâne séra la restaurantul Fleischer (Sorea). Intrarea 20 cr.

—o—

Şcóla de pomĭ a d-lui Ladislau *Ungváry* din Czegléd, pe care o anunţăm din nou pe pagina din urmă este după cum ni-se scrie una dintre cele mai bogate scóle de pomĭ din Ungaria, avênd o estindere de 121 jugĕre cu o mulţime de pomişorĭ frumoşĭ, sănĕtoşĭ şi de soiul cel mai nobil, de unde la comande se trimit bine pachetaţĭ şi pentru preţurĭ moderate. Scóla de pomĭ a lui *Unghváry* e pe pĕment humos, ceea ce face, ca pomişorii sĕ se prindă mai uşor. La cerere se trimite gratuit catalogul cu soiul şi preţurile pomişorilor.

Arendarea măcelăriei din Prund

Domnii „taţii de vecinĭ“ din Scheiul Braşovului voiesc sĕ dea în arendă cu licitaţiă măcelăria din Prund pe *trei anĭ*, începênd dela 1 Ianuarie st. v. 1896. Licitaţia se va ţiné Duminecă în 5 (17) Noemvre în casa tatălui de vecinĭ d. *Ioan Stinghe* la 10 óre înainte de amédĭ. Doritorii de a licita vor avé sĕ depună un vadiu de 10 la sută.

Dela comună.

Şedinţa din 31 Oct. 1895.

Primarul substitut deschide şedinţa cu împărtăşirea, că magistratul a votat în decursul lunei espirate mai multor locuitorĭ săracĭ micĭ ajutóre; comunică mai departe, că s'a însărcinat inginerul-asistent Nekolni cu substituirea d-lui Kertsch, care e bolnav. *Bariţ* interpeléză presidiul în privinţa ţevilor de plumb dela apaduct, carĭ fiind slabe se rup fórte des în urma presiunei celeĭ marĭ, şi prin acésta se fac privaţilor spese marĭ cu repararea. Primarul rĕspunde, că nu are cunoscinţă despre acésta, promite, că se va informa şi va rĕspunde în şedinţa procsimă.

Fabritius vré, ca pe lângă cele 2 miserii — tramvai şi apaduct, — amintite de antevorbitor, sĕ vorbéscă ceva de o a treia „miseriă“, adecă de abator. Acesta stă de 12 lunĭ gata, e făcut cu marĭ cheltuelĭ, peste 100 de mii fl., pentru carĭ comuna plătesce anuităţĭ şi dobêndĭ şi nu-l putem folosi, deóre-ce ministrul n'a aprobat statutul. Intrébă pe primar, ce paşĭ a făcut magistratul? Primarul rĕspunde, că s'a făcut o representaţiune la ministru pentru o folosire provisorică a abatorului.

Urméză ordinea dilei: 1) La cererea de pensionare a primarului Francisc de Brennerberg, magistratul propune, ca după un serviciu de 40 de anĭ sĕ se voteze, ca pensiune, salarul şi cuincuenalele, adecă cu totul 2500 fl. v. a. Se primesce.

2) Magistratul raportéză, că cu introducerea căsătoriei civile i-se fac comunei nu numai spese financiare, ci se detrage primarului şi senatorilor însărcinaţĭ cu conducerea matriculelor o grămadă de timp, astfel că ei nu-şĭ pot prevedé oficiile lor, pentru care sunt plătiţĭ de comună. Propune intervenţiunea comunei, ca aceşti amploiaţĭ sĕ fiă desărcinaţĭ şi sĕ se numéscă în locul lor preşedintele şi tutorul scaunului orfanal.

Lurz în o vorbire mai lungă arată nedreptăţile, ce se fac comunei prin introducerea legilor bisericescĭ; arată, că miniştri unguresci nu se ţin de declarările făcute în dietă, în urma cărora pe comune nu le-ar costa nimic matriculele de stat. Propune, ca comuna sĕ nu permită a-se mai face spese; ér cele făcute deja sĕ se rebonifice din partea statului. Mai departe e de părere, că nicĭ aţĭ amploiaţĭ din magistrat sĕ nu se însărcineze cu conducerea matriculelor, pentru ca sĕ nu sufere oficiul lor.

Schiel e tot de părerea acésta şi aşteptă dela respectivii amploiaţĭ, ca ei din propria lor iniţiativă sĕ dimisioneze.

Senatorii Iakobi şi Alesius declară, că ei ca amploiaţĭ nu pot face acésta, cu tóte că nu o mai pot duce mai mult ca o lună.

Mai vorbesc tot în sensul lui Lurz prof. Gusbeth şi notarul Maager. La votare se primesc următórele părerĭ:

a) Primarul şi senatorii sĕ fiă desărcinaţĭ de oficiul matriculilor; *b)* Alte organe comunale încă sĕ nu fiă însărcinate cu acest oficiu, ér ca consecinţă: *c)* Oficiul matriculilor sĕ nu mai fiă în edificiul magistratului.

Inainte de votarea ultimului punct (c) primarul a avut un incident neplăcut cu Lurz, deóre-ce nu voia sĕ-l pue la vot.

3) Pentru regularea drumului la spărtura din strada castelului în promenada de jos (lângă fabrica de gas) se votéză 312 fl.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului.

Acéstă reuniune, după cum vedem din raportul comitetului central pe an. 1894, desvóltă o activitate prea frumósă şi rodnică pentru ţĕranii noştri agricultorĭ din acel comitat. La 1 Iulie 1894 reuniunea a ţinut o întrunire agricolă în Orlat, la care au luat parte ţĕranĭ de prin comunele vecine, cărora li-s'au ţinut prelegerĭ instructive despre purtarea economiei raţionale în două hotare, despre cultura trifoiului, îmbunĕtăţirea rassei de vite, despre cultivarea grădinei de legumĭ etc.

La Sĕlişte, reuniunea a arangiat o *esposiţiă de vite de prăsilă*, la care au fost espuse 151 vite din partea a 78 esponenţĭ. Acésta a fost a 5-a esposiţiă de acest fel arangiată de reuniune. Ea a dovedit, că în privinţa prăsirei de vite de soiu bun economii noştri din acea parte a locului sunt în înaintare.

Tot în Sĕliste a arangiat în tómna trecută prima *esposiţie de póme*, care a reuşit peste aşteptare. In urma acestei esposiţiunĭ au urmat mai multe comande de póme, chiar şi din străinătate. In Sĕlişte a instalat reuniunea şi un *cuptor de uscat póme* sistem „Cazenille“. Cuptorul, în preţ de 295 fl., a fost dăruit reuniunei de ministeriul de agricultură şi a fost aşedat în piéţa din Sĕlişte printr'un grădinar de stat trimis de ministeriu. Cuptorul a costat cu totul 727 fl., din carĭ 432 fl. i-a plătit reuniunea. La acest cuptor, de carĭ se află numai 4 în totă ţéra, se pot usca, afară de prune, tot felul de póme, legumĭ, păstăióse, cartofi, ér iérna se póte folosi chiar şi la afumatul cărnii.

Un însĕmnat progres se constată la ţĕrenii agricultorĭ mai ales din ce privesce cultua nutreţurilor măestrite. Un număr de mambri neobicinuit de mare au cerut dela reuniune sĕ li-se dea sĕmênţă de trifoiu, napĭ de nutreţ şi luţernă. Reuniunea a procurat şi câte-va chilograme sĕmênţă de *cânepă italiană*, pe care a pus'o în vêndare. Acéstă cânepă cresce la înălţime de $2^1/_2$ —3 metri şi produce mulţime de fire lungĭ, albe şi subţirĭ, aşa că e mai spornică şi mai pe sus ca cânepa nóstră.

Tovărăşii agricole s'au înfiinţat până acum în 8 comune.

Mâne, în 3 Noemvre n., îşĭ va ţiné acéstă folositóre reuniune neconomică a 7-a adunare generală în comuna Mohu.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 21 Octomvre. *Abdicênd* ministrul de agricultură Andor *Festetich*, conducerea acestui minister a luat'o asupraşĭ în mod provisor baronul *Banffy*.

Viena, 21 Octomvre. Tóte cluburile antisemite au hotărît, ca în casul décă *Lueger* nu va fi aprobat ca primar al Vienei, sĕ-şĭ *depună mandatele* toţĭ şefii cercurilor orăşenescĭ precum şi consilierii antisemiţĭ însărcinaţĭ cu îngrijirea săracilor, pentru de-a inscena din nou *agitaţiunĭ electorale*.

Bucurescĭ, 21 Octomvre. *Disolvarea camerei* se va decreta Marţa viitóre.

Constantinopole, 21 Octomvre. Garda albaneză din palatul Sultanului a făcut *grevă. 8 dintre gardişti numai decât au fost esecutaţĭ*, 24 sunt arestaţĭ. In *Arabia* încep a-se ivì *turburări*.

Convocare.

Reuniunea învĕţătorésca gr. cat. „Mariana“ îşĭ va ţiné adunarea generală din anul curent la 9 Noemvre st. n. în Năsĕud.

Obiectele:

1) Membrii reuniunei la 8 óre a. m. vor asista în corpore la serviciul divin în biserica gr. cat.

2. Deschiderea şedinţei în sala şcólei fundaţionale.

3. Esmiterea comisiunilor: a) pentru verificarea protocolului; b) pentru critisarea prelegerilor practice; c) pentru înscrierea de membri noi.

4. Raportul anual despre activitatea reuniunei.

5. Raportul cassarului, a comisiunei pentru censurarea raţiunei anului 1895, şi pertractarea preliminarului de buget pentru 1896.

6. O prelegere practică de $^1/_2$ óră în clasa a V-a a şcólei de fetiţe din Istoriă despre „Stefan Sântul“.

7. Cetirea disertaţiunilor: a) „Educaţiunea copiilor în familie“ prin Dêmian *Nechiti* învĕtător în Ilva-mică. b) „Invĕţătorul şi posiţia sa socială“ de Nicolau *Mihăese* învĕtător în Runc. c) „Gotthilf Cristian Salzmann, viéţa, opurile şi principiele

---

adênc pămêntul, au scos metalul grosolan, l'au topit, l'au curăţit, l'au lămurit, şi m'au făcut cum sunt acum: strălucitor, ascuţit şi uşor. Spre a face stofa, pe care o coşĭ, mii de lucrătorĭ au suferit căldura sórelui în ţĕrile căldurose; alţiĭ, punênd în mişcare maşinele inventate de sciinţă, au tors şi ţesut lâna albă, pe care numĕróse vapóre au transportat'o peste mărĭ. Spre a-ţĭ da firul de aţă, pe care îl tragĭ după mine, mii de lucrătorĭ au rĕsturnat pămêntul şi sĕmĕnat grâul pe care Dumnedeu l'a făcut sĕ încolţéscă şi sĕ créscă; pe urmă, după ce s'a veştejit planta, alte mânĭ au luat'o şi au scos din ea firul lung, alb şi móle la pipăit. Toţĭ au lucrat pentru tine; lucréză şi tu pentru toţĭ după cât te lasă puterile. Fi veselia casii, fi îngerul ei. Bucură pe tatăl tĕu când se întórce acasă obosit de muncă; bucură pe mama ta spre a-i înlesni sarcina. Tu fetiţo, care te folosescĭ de munca fiă-căruia, respectă pe cel mai umilit dintre lucrătorĭ şi fi vrednică de a-ţĭ ţiné odată şi odată locul printre ei“.

. . . .

Mărióra a crescut, s'a făcut fată mare. Mumă-sa dice uitându-se la ea şi zîmbind:

— E cât mine de mare.

Mărióra stă la feréstră cu fruntea plecată d'asupra lucrului.

Acul credincios cóse mereu.

Ii dice încet:

„Ai împlinit cincĭ-spre-dece anĭ, Mario; cincĭ-spre-dece anĭ ţi-s'au şters din viéţă. Adĭ o sĕ fiă serbare în casă, o sĕ primescĭ florĭ, urărĭ de bine... Unii te vor ferici, ca întri în viéţă; décă ai sta sĕ-i credĭ pe ei, viéţa ar fi un rai vecinic... dér tu ai vĕdut multe lacrimĭ şi multe cernirĭ. Alţii îţĭ vor spune, că copilăria, care s'a dus, este cel mai frumos timp al vieţeĭ. Nu-i crede nicĭ pe ăştia, fetiţo; fiă-care vĕrstă îşĭ are datoriile ei şi de fiă-care datoriă Dumnedeu a legat câte-o bucuriă. Mergĭ înainte în simplicitatea şi în sinceritatea inimeĭ tale, nu tremura, sĕ nu-ţĭ pară rĕu de nimic şi nu cere vieţeĭ, de cât atâte cât îţĭ póte da. Mie sĕ-mĭ fi credinciósă: lenea e sfetnic rĕu, dér mânile, carĭ lucréză, nu mai au vreme sĕ facă rĕu. Ale tale, mulţumită mie, sunt dibace şi iuţĭ, sciu sĕ se slujéscă de mine spre a te împodobi... Bine; fi frumósă, fi graţia şi farmecul casei tale acum, mai târdiu graţia şi farmecul altei case, póte; dér slujeşte-te de mine şi mai cu folos. Te uită la bieţii copilaşii ăia sdrenţăroşii.. M'ai înţeles, şi cu forfecele nu ai mai tăiat panglicĭ şi dantele ci stofe gróse. Fă şi mai bine: învaţă ce scí pe biata fată, pe care n'a avut cine s'o înveţe, ca să pótă şi ea drege vestmintele ei şi ale familiei; acul unei femei e ca beţul fermecat din basme şi, mulţumită lui şi cea mai săracă îşĭ póte împodobi lucrurile trebuincióse cu câte ceva. Ce sci trebue sĕ înveţĭ şi pe alţii; cât de mică sĕ fiă lumina, tot nu trebue acoperită“.

. . . .

Mărióra s'a făcut femeiă cu fruntea seriósă, cu privirea curată. Acul credincios e în mână-i; cóse faşe moi şi călduróse, cămăşuţe de pânză subţire. Tînĕra femeiă se uită la lucrul sĕu şi zîmbesce; i-se pare că e tot pe vremea, când cosea pentru păpuşĭ. Dér rufele, pe carĭ le cóse acum aşteptă o fiinţă viă, un suflet mic, şi muma încântată abia simte obosela, ce îi pricinuesce munca necontenită. Acul par'că are aripĭ, aşa de iute o slujesce; şi pe când cóse, îi spune:

„E greu lucrul, Mario; suferĭ, ostenéla te silesce sĕ te oprescĭ în fie-ce clipă, şi totuşĭ inima ţi e plină de bucuriă, şi eştĭ fericită, că te obosescĭ şi că suferĭ. De ce? Acum abia îţĭ începĭ rolul de mamă: óspetele, pe care îl aştepţĭ, la care te gândescĭ cu aşa de dulcĭ bătăĭ de inimă, îţĭ va pricinui multe alte suferinţe şi multe alte obosélĭ. Veghierĭ lângă légăn, grijĭ necontenite, îngrijorărĭ nesfîrşite, preocupărĭ de viitor, de fericire, de muncă, de isbândă: acésta îţĭ va fi viéţa de acum înainte. Sci acésta şi nu te temĭ, nicĭ măcar nu-ţĭ trebue curagiu, atât de uşóre te va face sĕ ţi-se pară tóte greutăţile suferite pentru el iubirea ce simţĭ pentru copilul tĕu. Viéţa ta tótă a trecut în el; în sunt de acum tóte dorinţele, tóte speranţele şi tóte visele tale, şi ai vré sĕ fi pe vremea, în care zînele, ca nisce naşe darnice, atingeau cu beţişorul lor de aur pe copiiĭ din légăne. Nu căuta aşa departe: Dumnedeu a pus lângă fiă-care copil născut de curênd câte-o zână plină de iubire, ca sĕ-i arate calea în lume. Ea face sórta copilului, sórta lui morală, singura, care e vrednică sĕ ne ocupăm de ea. Puterea îi e mărginită, nu-i póte da frumuseţe, bo-

sale pedagogice“, de Ioan St. *Pavelea*, învĕţător în Sânt-Iosif.

8. Declamarea poesiei: „Morarul cu fiiul sĕu“ bucata 125 din legendarul de Vasile Petri prin învĕţătorĭ desĕmnaţĭ în şedinţă.

9. Raportul comisiunilor de sub pct. 3 lit. b c.

10. Pertractarea propunerilor însinuate la preşedinte cel puţin cu 24 óre înainte de adunare.

11. Statorirea timpului şi locului pentru adunarea generală viitóre.

12. Inchiderea şedinţei.

Presidiul reuniunei învĕţ. gr. cat. „Mariana“.

Năsĕud, 23 Octomvre 1895.

Preşedintele: Dr. **Ioan Pop**, vicariu.
Secretarul: **Clement Grivase.**

Literatură.

Din „Biblioteca pentru toţĭ“ a apĕrut încă următórele trei broşurĭ: **La ce viséză fetele**, comediă de Alfred de *Musset*, tradusă în versurĭ de Th. M. *Stoenescu*; **Legende istorice**, de Dimitrie *Bolintineanu*; **Ombra**, roman de A. Gennevraye, tradus de Dumitru *Stăncescu*. Aceste broşurĭ sunt de o valóre tot atât de mare, ca şi cele 16 de mai 'nainte. Costă fiă-care broşură câte 30 banĭ (15 cr.) ér 24 numere 7 lei. Cine abonéză 24 numere, câte apar într'un an întreg primesce pe de-asupra o carte gratuită.

*

In institutul de editură *Ralian şi Ignat Samitca* din Craiova a apărut **Privelişti din viéţă**, de cunoscutul scriitor *Traian Demetrescu*. O carte elegantă şi bogată, cuprinḑênd vre-o 43 scrierĭ felurite. Preţul 2 lei 50 banĭ.

EDUCAŢIUNE.

Ce sĕ se dea tinerimei se cetéscă.

Un mare învĕţat (*Herder*) a ḑis: „Adese-orĭ o carte a format séu a stricat pe un om pentru întréga lui viéţă“. In adevĕr décă cetim biografiile tuturor ómenilor marĭ şi bunĭ, aflăm că fiă-care mulţumesce fericirea, ce a ajuns în viéţă, cărţilor bune. Sunt însĕ şi ast-fel de cărţĭ, carĭ décă cad în mâna tinerilor, le strică gustul spre tot ce este bun, nobil, moral şi frumos. îi strică pe ei înşişĭ şi îi nenorocesce.

Este decĭ datorinţa părinţilor şi a profesorilor sĕ desvólte în copii încă de timpuriu gustul de cetire şi a le da în mână cărţĭ bune.

Cărţile bune duc singure pe tinerĭ pe calea adevĕrată, influinţéză în mod binefăcĕtor asupra sufletului lor, spiritul începe a lucra, a se desvolta, a se forma.

Cel ce pe lângă *cetire* şi *cugetă* asupra celor cetite, şi în fine *simte* ceea ce a cetit, ajunge la *perfecţiune*.

Tinerimea îşĭ înmulţesce fórte mult cunoscinţele prin cetirea cărţilor bune; firesce, trebue sĕ i-se dea tot ceea ce este mai bun în literatură. Părinţii sĕ se îngrijéscă decĭ a da copiilor ceea ce este *în adevĕr bun*, şi sĕ nu cumpere orĭ-ce carte le cade în mână, séu pe cele, ce le vede mai frumos legate prin vitrinile librăriilor. Cea mai bună carte este ceea ce produce în tînĕr plăcere şi tot-odată îi aduce şi folos spiritual; lucrul principal al unei cărţĭ este însĕ a-i nobilita sufletul.

Copiilor mai micĭ, sub 12 anĭ, — cărora le lipsesce încă cetirea curentă şi nu sunt deprinşĭ a-şĭ apropia cele cetite — trebue sĕ li-se dée cărţĭ cu articolĭ scurţĭ, sĕ fiă scrise simplu lămurit şi potrivite gustului lor *copilăresc* — filosofarea şi scrierile pline de vorbe neînţelese, neologisme, microbĭ streinĭ, sunt defecte criminale.

De comun la acéstă etate copii cetesc mai bucuros versurĭ, poesii, de cât prosă. Din causa sonorităţii şi a scurţimii le pot ţinea mai uşor în minte. Firesce, poesiile pentru ei vor trebui sĕ fiă tot aşa de bune ca cele pentru ómenii crescuţĭ.

Ilustraţiile décă sunt bine esecutate înveselesc ochiul şi inima, desvóltă frumosul, bunul şi adevĕrul, pe cât timp cele urîte strică caracterul.

Lumea copiilor cu plăcerile, bucuriile şi nĕcazurile lor sunt pentru ei de mare însemnătate.

Lumea animalelor dă un material destul de bogat pentru cetire, tinerimei; cu deosebire importante sunt obiceiurile, traiul, deosebite proprietăţĭ ale animalelor, din carĭ reese veseliă şi tot-odată învĕţăturĭ pentru ei (s. es. fabulele); ele educă. Scrise ast-fel ca ele sĕ producă plăcere de a le ceti şi vedé, îl învéţă pe copil fără sĕ observe acésta, astfel spre es. sĕ va bucura de morala fabulei ca de însaşĭ fabulă.

Gustul pentru caricaturĭ nu trebue cultivat în tinerime; sĕ se cultive numai frumosul, armonicul, nu batjocura, bizareria, disarmonia şi destrăbălarea. Fórte însemnate sunt apoi poveştile şi basmele alese. La noi, unde materialismul predomină totul, trebue sĕ propagăm în cel mai mare grad idealismul, chiar din cea mai fragedă copilăriă. Basmele bune escită fantasia, produc impresii plăcute. Poveştile îngrozitóre, criminale, cu nălucĭ, cele carĭ produc frică şi gróză, cele ce propagă imoralitatea, trebue cu desĕvêrşire oprite, căcĭ pot nenoroci pe tînĕr, atât trupesce cât şi sufletesce.

Literatura nóstră e fórte bogată în basme şi poveştĭ; trebue ales ce-i mai bun şi prelucrat anume pentru mintea tinerimii. Cu înaintarea etăţii sĕ pot da istorióre, naraţiunĭ, novelete, potrivite cu progresul etăţii. Istoriórele hazlii şi comice, trebue nu numai sĕ înveseléscă, ci tot odată sĕ dea de lucru facultăţilor sufletescĭ ale tînĕrului, sĕ-i ocupe simţul pentru dreptate, onestitate, dispreţul pentru orĭ-ce nedreptate şi neadevĕr, sĕ-i măréscă în acelaş timp cercul sĕu de vedere, sĕ-i îmbogăţéscă cunoscinţele asupra vieţei şi a lumei. Rĕul sĕ se tracteze numai pe cât e de lipsă, ca cu atât mai mult sĕ reésă bunul simţ în relief. O regulă principală pentru părinţĭ şi profesorĭ este, ca sĕ nu se gândéscă nicĭ odată la cestiunea, că copii strică séu rup cărţile, şi din acéstă causă sĕ nu le cumpere séu sĕ nu le dea în mânĭ; acésta ar însĕmna, că părinţii nu vor binele copiilor lor.

Pănă la vêrsta de 12 anĭ lectura copiilor este aceeaşĭ cu a fetelór, de aci înainte cărţile trebue sĕ se conformeze după inclinaţiunile şi gustul ambelor sexe.

Pentru copii o carte fórte bună este Robinson (de *Campe*). El deschide copiilor o lume nouĕ, abundentă în impresii nouĕ şi importante; din el învaţă copilul, cum un singur om, décă sĕ scie folosi de puterile lui corporale şi spirituale, póte învinge greutăţĭ cât de marĭ, cum póte sĕ aplice spiritul de iniţiativă şi de întreprinderĭ; i-se desvóltă dorinţa de a vedé şi alte locurĭ nouĕ, şi încércă singur puterile, a deveni un erou. Cerinţa principală a astorfel de scrierĭ este, ca basa descrierilor din ele sĕ fiă reală, adevĕrată şi corespunḑĕtóre obiectului descrierei; a doua cerinţă este, ca sĕ nu se îngrămădéscă aventurĭ prea grozave, nicĭ scene de chinuirĭ... séu lucrărĭ neprobabile, căcĭ acestea ar irita prea tare fantasia tînĕrului, i-ar strica şi brutalisa gustul. Esemplele de hotărîre, curagiu, răbdare, putere de voinţă,... fortifică caracterul.

Décă observăm ce disposiţii şi inclinaţiunĭ are tînĕrul în cetire şi în ce direcţiune sunt ele îndreptate, atuncĭ trebue sĕ-l conducem cu prudenţă pe calea ce o apucă, sĕ-l ferim de unilateralitate şi sĕ-i producem interesul pentru deosebitele ramurĭ ala sciinţelor omenescĭ.

Biografiile ómenilor marĭ au o influenţă deosebită pentru tinerĭ. Proprietăţile caracterelor, ce tînĕrul le afla în biografiile ómenilor marĭ, influinţéză fórte puternic asupra formării caracterului sĕu. Ele produc dorul de sciinţă, sentimente de umanitate, de patriă, de naţiune etc. Istoria ne dă esemple de caractere de fier, de luptătorĭ ai naţiunei şi patriei lor.

Pregătit pe încetul, tînĕrul va înţelege cu înaintarea vêrstei şi pe scriitorii clasicĭ, românĭ séu strĕinĭ, carĭ îi vor produce entusiasm şi îl vor feri de multe patimĭ şi pericule, de rĕtăcirĭ, şi va da ródele cele bune, ce cu tot dreptul le aşteptăm dela tineretul de astăḑĭ.

Ast-fel după ce s'a format gustul în tinerĭ, ei vor înţelege ideile mai înalte, din scriitorii marĭ ai lumei....

Décă am obicĭnuit tinerimea nóstră mică de timpuriu la o lectură bună, vom nimici, pentru tot-déuna, gustul pentru lucrurile rele şi nimicurĭ. Cine e obicĭnuit cu lucrul bun, nu pune mâna pe lucrul rĕu ci îl dispreţuesce.

Tot ast-fel va face şi cu cărţile. Viitórele generaţiunĭ vor fi mai serióse, şi cu o cultură mai temeinică; trăinicia şi hărnicia poporului nostru va fi mai asigurată; superficialităţile şi fanfaronadele vor dispărea.

Greutăţile şi ostenelele puse de părinţĭ în alegerea cărţilor bune vor fi rĕsplătite prin bogatele fructe, ce le vor aduce, şi după cum o sĕmânţă rea dă un seceriş slab, tot ast-fel şi o tinerime, în care am sĕmĕnat o sĕmênţă bună, va deveni o generaţiă sdravănă.

Din cele espuse aicĭ pe scurt, reese adevĕrul cuvintelor lui Herder, că „adese-orĭ o carte forméză séu strică pe om pentru întréga lui viéţă.

(„Am. Tin.“)

ECONOMIA.

Corespondenţă economică.

I.

In luna lui Septemvre a acestui an făcusem o călĕtoriă dela Făgăraş cătră Braşov, cu care ocasiune am făcut şi órecarĭ studii economice.

Comitatul Făgăraşului este unul dintre cele mai impopulate, dér pe unele locurĭ are un pământ atât de pietros, năsipos, pădureţ séu rece, încât nu se produc decât cartofi, ovĕs, sĕcară şi puţin cucuruz, care însĕ nu se prea rĕsbesce cu coptul, de aceea rĕmâne mai mult alburiu. Prin urmare nu este an, fiă el cât de roditor, ca sĕ se ajungă toţĭ locuitorii cu bucatele, aşa, că trebue sĕ mai şi cumpere o parte din ele.

In acest comitat are statul póte cele mai multe şi mai marĭ domenii pe carĭ şi le-a comassat mai tot în fruntea pămêntului, lucrându-le în regia propriă séu dându-le în arêndă. Aceste domenii sunt tóte aranjate corĕspunḑĕtor şi plantate jur împrejur cu acăţĭ (salcămĭ).

Pe domeniile lucrate de cătră direcţiunea economică din Făgăraş se pórtă o economiă raţională, deşi cu spese marĭ, cultivându-se mult trifoiu, măzăriche, ovĕs, sĕcara şi altele, ér icĭ-colea s'au făcut încercărĭ şi cu creşcerea oilor, schimbându-se producţiunea acestor pe timpul iernii. Anume se lasă berbecii între oi de prin Iulie şi astfel ele fată prin Noemvre, când după ce cresc încât-va mieii, aceştia se vênd, ér oile se mulg tótă iérna, pe când laptele şi brânza au preţ mai mare. Óre n'ar fi bine, ca pe unde iértă imprejurările, se facă şi oierii noştri asemenea încercărĭ?

In comitatul acesta a căḑut astă-vară pe unele locurĭ grindină mare, care a vătĕmat cucuruzul aşa, că nicĭ stiuleţii (cocenii) lui nu s'au putut desvolta cum se cade, de aceea tuleii încă au rĕmas mĕrunţĭ şi slabĭ.

---

găţiă, nicĭ putere după voia ei, dér îi póte da un cuget curat, cumpătare de dorinţe şi putere asupra inimii lui.

„Ḑâna acésta e muma; tu eştĭ ḑâna acésta, Mario, tu, care ierĭ erai fată, mai un copil, şi care vei avé mâne în mâna ta tot ce e mai sfânt pe pământ: o inimă, care nu scie încă ce e binele şi ce e rĕul. Ia bine séma la ce vei pune în inima acésta; sĕ nu-ţĭ scape nimic din vedere şi sĕ nu nesocotescĭ nimic, căcĭ orĭ ce sĕmênţă trebue sĕ încolţéscă şi sĕ dea róde, fiă în spre rĕul, fiă în spre binele creaturei lui Dumneḑeu, pe care ţi-o încredinţéză ţie şi de care îţĭ va cere socotélă odată şi odată.

„Fie-i corpul frumos orĭ schilod, fie-i rolul pe pămênt umilit orĭ strălucit, trebue ca în viéţă binele sĕ întrécă rĕul. Invaţă-l dér sĕ fiă curagios în lucrurile micĭ, ca şi în lucrurile marĭ, căcĭ mişelul nu póte avé nicĭ o virtute; învaţă-l sĕ se respecte pe sine însuşĭ, căcĭ cel care nu se respectă pe el, nimic pe lume nu va respecta; învaţă-l abnegarea, căcĭ numai inimile devotate fac lucrurĭ marĭ. Dér gândeşte-te, că nu vei puté face din copilul tĕu, decât ceea ce vei fi tu însă-ţĭ. Nu va învĕţa dela tine sĕ fiă curagios, décă nu vei avé putere sĕ te împotrivescĭ gusturilor lui, nicĭ sĕ se respecte nu va învĕţa, décă te arăţĭ sclava lui; nicĭ abnegarea, nicĭ judecata, nicĭ dreptatea nu va învĕţa-o, décă te vede, o singură dată egoistă, nedréptă orĭ uşuratică.

„Veghiéză dér asupra ta însă-ţĭ, Mario, şi caută sĕ-ţĭ îmbunĕtăţescĭ inima, căcĭ după inima ta se va lua copilul tĕu. Crede-mĕ şi urméză-mĭ sfaturile, căcí eu sunt simbolul muncii, şi munca îţĭ trimite gândurĭ bune“.

. . . .

Anii au trecut repede.

Maria stă galbenă şi veştejită într'un fotoliu. Sub capul încoronat cu perĭ albĭ se află o pernă mare; mânile zbârcite îi cad fără putere pe genunchĭ. Nepótă-sa, o fetiţă cu obrajii sănĕtoşĭ, stă lângă ea pe un scăunel; ea e paznica neclintită şi dragă a bunicii sale, care când se uită la ea, i-se pare, că-şĭ vede copilăria zimbindu-i.

Maria e bĕtrână, a fost bolnavă şi nu şi-a redobêndit încă puterile. Şi-le va mai dobêndi óre? Dumneḑeu scie! Işĭ întinde mâna, care îi tremură, cătră coşuleţul de lucru, şi scóte din el o cusătură începută... dér acul nu se mai supune degetelor sale şi lucrul îi scăpă din mână.

Biata Maria!

„De acum s'a sfîrşit“, ḑice ea.

Şi o lacrimă îi curge de-alungul obrajilor, lacrimă de părere de rĕu de viéţă, căcĭ nu mai póte lucra, şi căcĭ nu mai póte simţi bucuria de á fi folositóre. Acul credincios a înţeles şi îi rĕspunde:

„Mângăie-te, Mario! a venit séra, dér ḑiua a fost frumósă. Sarcina ta s'a sfîrşit; sĕ nu-ţĭ pară rĕu, căcĭ n'ai nicĭ o remuşcare. Curagiu mai ai, dér nu mai ai putere. Odihneşte-te, căcĭ meriţĭ sĕ te odihnescĭ. Şi rudele, şi prietenii, şi tot ce te încunjură te iubesce şi te onoréză; ai trecut pe pămênt făcênd bine; gândul acesta sĕ-ţĭ împodobéscă cele din urmă ḑile. In curênd ochii tĕi slăbiţĭ se vor închide şi nu se vor mai deschide, decât la lumina vecĭnică. Nu mai am ce sfaturĭ sĕ-ţĭ dau, Mario. Rĕmâi cu bine! Dă-mĕ în mâna nepótei tale“.

(„Biblioteca pentru toţĭ“).

Nu mĕ pot despărţi de acest comitat, fără de-a nu aminti, că dór nicăirĭ nu la merge Jidanilor aşa de bine, ca aci. In centru ca fabricanţĭ de spirt, arêndatorĭ ai regalului şi proprietarĭ ai unui institut de credit, la care datoresc fórte mulţĭ şi din ómenii noştri, ér la sate ca cârciumarĭ şi neguţătorĭ de mĕrunţişurĭ.

Fiind vorba de ovrei îmĭ aduc aminte de cuvintele unui învĕţat italian, Nitti. care scriind despre monarchia nóstră, ḑice intre altele:

„Nu trebue uitat, că Evreii, mai cu sémă în Austria şi în Ungaria, sunt aprópe esclusivii posesorĭ ai rentei industriale; nu trebue uitat, că pressa, banca, bursa, sunt în mânile Evreilor, şi că aceştia, în loc de-a se contopi în restul populaţiunei, ca în Englitera, se ţin isolaţĭ şi se silesc sĕ şi păstreze tradiţiunile lor şi naţionalitatea lor.

„Creşcerea numerică a Evreilor a mers în Austria şi Ungaria într'o desvoltare paralelă cu năvălirea lor în domeniul economic.“

„Pe când în 1869, asupra unei populaţiunĭ de 35,904,000 erau 1,154,000 Evrei, în 1880 se aflau 1.640,708 asupra unei populaţiunĭ de 37,741,000. Astfel, pe când populaţiunea creştină avea o nascere anuală de 0.77 la 100, aceea a Evreilor spori din contră cu 27%.“

„Israeliţii nu sunt în Austria numai stăpânĭ absoluţĭ ai, comerciului şi ai băncilor, dér ei lucreză cu activitate sĕ pună mană şi pe pământ.“

„De abia în 1848 în Ungaria, şi în 1863 în cele-lalte provincii ale imperiului, li-s'a dat şi Jidanilor dreptul, de-a cumpĕra pămênturĭ, şi étă, că în acéstă scurtă periodă ei au pus mâna pe 8% din teritorul Galiţiei; familia Rotschild posede ea singură a 4-a parte din teritorul Boemiei, adecă un domeniu teritorial de 7 ori mai mare decât acela al familiei imperiale. In Ungaria israeliţii, carĭ nu erau decât unui la 23 din totalitatea populaţiunei, posed astăḑĭ aprópe a 3-a parte din teritorul coronei sântului Ştefan.“

„In acéstă repede cucerire a pămêntului, evreii sunt ajutaţĭ nu numai de catră băncĭ, dér şi de către fisc, care pune în vênḑare în fiă-care an câte-un anumit numĕr de micĭ proprietăţĭ. Ast-fel jumĕtate din lucrătorii meşteşugarĭ şi peste a patra parte dintre ţĕranĭ, muncesc în folosul unei rasse streine, pe carĭ diferenţa de religiune o face şi mai nepopulată şi odiósă. Pe lângă acésta marii industrialĭ şi marii proprietarĭ evrei nu caută cât de puţin, ca sĕ îmbunĕtăţéscă condiţiunile muncitorilor şi sĕ ajungă prin acest mijloc a împrăştia atmosfera de nepopularitate şi urâtă, care îi înconjóră.

„O cercetare făcută de curênd a arĕtat. că muncitorii în tot imperiul sunt trataţĭ cu mai multă asprime şi esploataţĭ cu mai multă lăcomiă în moşiile şi în industriile evreilor.“

La acestea eu nu mai adaug nimic, căcĭ se póte vedé din cele ḑise aci modul de procedere al evreilor în monarchia întrégă, prin urmare şi în acest comitat locuit aprópe numai de Românĭ.

HIGIENA.

Calea cea mai uşóră pentru rĕspândirea colerei.

Colera se rĕspândesce între ómenĭ pe diferite căi, dintre carĭ însĕ numai una ne este bine cunoscută, *calea prin apă de beut*, care d'altmintrelea este calea de propagare obicĭnuită şi a altor bóle, între carĭ cele mai principale sunt: lângórea, anghina, scarlatina etc.

Un esemplu de rĕspândirea colerei pe calea apei de bĕut ne presintă istoria epidemiei de coleră din Liège în Belgia, la 1894.

In acel an se declară cu furiă epidemia în provincia Liège, după ce se arătase casurĭ fórte numĕróse în Hamburg, în Havre etc. şi anume se arătase casurĭ fórte numĕróse, unul după altul, în satul Vaux sous-Chevromont. O anchetă seriósă se făcù în acest sat, şi se constată. că toţĭ bolnavii béu apă din acelaş puţ (fântână), care *era descoperit, puţin adânc, şi se lua apă din el cu găleţĭ, ce fie care aducea de la casa lui, şi atârnate de un cârlig.*

Esaminându-se apa s'au dovedit fórte mulţĭ microbĭ colericĭ, aşa că erau 870 într'un centimetru cub de apă. D'alt-mintrelea apa. era fórte curată.

Prima mĕsură luată a fost umplerea puţului cu var nestins, după care imediat epidemia de coleră a încetat. Nu s'a putut însĕ constata că de unde au venit în puţ microbii. Ei au putut cădea direct în puţ, aduşĭ cu praf, de vânt, dér ei au putut fi aduşĭ şi de un curent de apă, care s'a filtrat dintr'o retiradă séu dintr'un loc în care s'au aruncat escremente colerice. Acésta şi este calea obicĭnuită şi cea mai uşóră de propagare a colerei.

In cursul epidemiei de coleră din Belgia, precum şi din alte ţĕrĭ, s'a observat, cum că casurile de coleră cele mai numĕróse erau împrejurul albiei unui rîu, în carĭ locuitorii vecinĭ, unii spĕlau rufe séu aruncau necurăţenii, er alţii luau apă de bĕut. S'au mai dovedit cele mai multe casurĭ în familiile, carĭ se alimentau de la apa din acelaşĭ puţ.

Analisa acestor ape a dovedit microbĭ, precum de tot felul, tot aşa şi colericĭ, dér acéstă dovedire s'a putut face mai ales după ploi torenţiale. *Aceste ploi spală totul şi târăsc în ape curgĕtóre şi în puţurĭ microbii rĕspândiţĭ pe pămĕnt, în praf, în atmosferă, pe diferite obiecte, în diferite locurĭ necurate, în rigole, în şanţurĭ etc. etc.*

Ce învĕţăm din cunoscinţa acestor fapte bine cunoscute?

Invĕţăm, că în timp de epidemiă mai ales de coleră. tifus, frigurĭ, tifoidă, disenterie, etc., pe lângă desinfectarea tuturor locurilor necurate, sĕ avem grije, ca nu cum-va apa ce bem, sĕ fiă infectată de prin retirăḑĭ.

In timpul unei epidemii de coleră, în ceea ce privesce puţurile, ele trebuesc tóte închise; populaţia sĕ nu bea, de cât apă de rîu, luată din părţile lui mai înainte de a fi ajuns în oraş, séu apă minerală şi apă fiértă.

(Ap. Săn.)

MULTE ŞI DE TOATE.

Vocea animalelor.

Dintre tóte animalele cunoscute, vocea leului se aude la o depărtare mai mare. Comparând puterea vocei la diferitele animale, după leu urméză hiena, cucuveica, apoi pantera şi şacalul. Vocea măgarului de 50 de orĭ se aude mai tare, ca a pisicei; a pisicei de 13 orĭ mai tare, ca a cânelui. Este de amintit, că e de necreḑut, cum de i-s'a auḑit vocea epurelui, a animalului celui mai fricos, la o depărtare mai mare ca a pisicei séu a cânelui.

*

O coloniă de femei.

Representantele celea mai înfocate americane ale emancipărei femeilor au de gând sĕ întemeieze în Osvego, lângă New-Jork, o ast-fel de coloniă, din care sĕ fiă eschişĭ toţĭ bărbaţii.

In fruntea acestei mişcărĭ stă Dr. Maria Walker. In coloniă vor fi singur numai femei, şi tóte oficiile vor fi ocupate numai de ele.

Orĭ-ce fiinţă, care va semêna câtuşĭ de puţin unui bărbat, va fi exilată de acolo. Membre în societate vor fi femei dela 15—35 anĭ, şi numai, carĭ sunt duşmane ale amorului şi căsĕtoriei.

Ele se vor ocupa cu tot felul de cestinĭ scienţifice şi literare. Scopul acestei mişcărĭ este de-a crea şi forma femei perfecte.

*

Vinurĭ scumpe.

Noul arendator al pivniţei din Wiesbaben face reclam cu multele şi renumitele sale vinurĭ. In pivniţa lui se află 12 specii de vinurĭ din pivniţa prinţului de Nassau, între carĭ este unul din an. 1076, aşa numitul vin de Hochheim, şi altul din 1811 numit de Steinberg.

Cincĭ specii sunt din pivniţa lui Napoleon I, între carĭ unul din an. 1728 numit vin de Würzburg, altul din 1873 vin de Markobrunn şi érăşĭ altul din an. 1840 vin de Rüdelshein. Mai are arendatorul vinurĭ din pivniţele altor principĭ ast-fel de prin an. 1822 vin de Markobrunn, din an. 1859 vin de Rauental, din an. 1868 aşa numit vin cabinet de Gräfenberg, şi alte multe specii nobile dela Ren. Cele mai scumpe în preţurĭ sunt vinurile de Pfalz şi Mosela.

Precum se deosebesc aceste vinurĭ prin calitatea şi raritatea lor, ast-fel variéză şi preţul lor, aşa o buteliă costă dela 5—30 fl.

*

Advocaţĭ englesĭ renumiţĭ.

In lumea întrégă nu sĕ preţuesc atât de mult advocaţii, ca în anglia. Ca dovadă este advocatul Carol Russel, care s'a distins în procesul pescarilor din Fundlanda nouă. El are un venit anual de 250,000 fl. Advocaţii Webster, Richard şi Clarke Eduard, ce e drept au un venit mai mic, dér totuşĭ şi aceştia se bucură de un venit anual de 200,000 fl.

*

Arbore, care produce lapte.

Esistă mai multe soiurĭ de arborĭ, carĭ posed un suc asĕmĕnat laptelui. Cel mai cunoscut este aşa numitul *Palo de vaca*, séu arborele vacii, care se găsesce în Cordilerii, pe cóstele din Caracas, în sudul Americei. Humboldt spune despre acest arbore următórele: „Intre cele mai curióse fenomene întêlnite în timpul călĕtoriilor mele, numĕr negreşit descoperirea arborelui de lapte. Cresce în părţile stâncóse ale munţilor, şi rădĕcinele lui sunt aprópe scóse din pămêntul pietros. Lunĭ întregĭ nu cade o picătură de plóe pe frunḑele sale veştede, ramurile lui apar uscate şi mórte; décă se găuresce însĕ trunchiul, curge din el un lapte dulcég şi nutritor.

In ḑorile ḑilei acest isvor vegetal este şi mai bogat; atuncĭ popórele indigene alérgă din tóte părţile ca sĕ-şĭ umple ulcióre şi vase cu lapte, care este galben şi smântos.

D. *Boussingault* a analisat acest lapte vegetal şi a declarat înaintea Academiei francese, că în composiţiunea lui este fórte asĕmĕnat laptelui de vacă, conţinênd nu numai substanţe de grăsime, dér şi zahar, caseină şi fosfate. Arborĭ de felul acesta se mai găsesc în Cylon, Canemerera şi în insulele canarice.

*

Scrutărĭ archeologiee în Palestina.

O societate englesă, care s'a constituit pentru de-a face scrutărĭ archeologice în Palestina, după mai multe săpătur, ce le-a făcut pe muntele Sionului, în partea de médă-ḑi a Ierusalimului, a dat de urma unor antichităţĭ preţióse. După cum spune o fóiă din Ierusalim, scrutatorii au aflat până acum mai multe frânturĭ de păreţĭ, o pórtă, nisce basinurĭ pentru apă etc. Se speră, că se vor afla încă alte tesaure vechĭ de felul acesta, ce de mii de anĭ stau îngropate acolo, şi carĭ vor servi la deslegarea multor cestiunĭ privitóre la istoria Ierusalimului. Scopul principal al societăţii este însĕ, sĕ afle mormêntul lui David, care după tradiţiunile vechĭ ar fi îmormêntat în muntele Sionului.

Călendarul sĕptĕmanei.

OCTOMVRE are 31 ḑile. BRUMĂREL.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	22 S. p. Averch. ep.	3 Hubert
Lunĭ	23 † Ap. I. fr. D-lui	4 Carol Borom.
Marţĭ	24 S. m. Areta	5 Emeric
Mer.	25 S. m. Marcian	6 Leonard
Joi,	26 † Sf. M. Dumitru	7 Engelbert
Vin.	27 S. m. Nestor	8 Godefried
Sâm.	28 S. m. Terenţiu	9 Teodor

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 30 Octomvre n. 1895.

Seminţe	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănăţenesc	80	6.65	6.80
Grâu dela Tisa	80	6.70	6.85
Grâu de Pesta	80	6.65	6.80
Grâu de Alba-regala	80	6.66	6.80
Grâu de Bácska	80	6.75	6.90
Grâu ung. de nord	80	—	.—

Seminţe vechi orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	pănă
Săcară		70—72	6.20	6 25
Orz	nutreţ	60—62	5.10	5 30
Orz	de vinars	62.64	5.60	6 40
Orz	de bere	64.66	7.—	8.25
Ovĕs		39.41	5.90	6.20
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

	Productediv.	Soiul	Cursul dela	pănă
Preţul pe 100 chilograms.	Sem. de trif.	Luţernă ungur.	38 —	48 —
	—	francesă		—.—
	—		—.—	—.-
	„	roşiă	38.—	46 —
	Oleu de rap.	rafinat dupla	.—	—.—
	Oleu de in		—.—	—.—
	Uns. de porc	dela Pesta	59.50	60.—
	„	dela ţeră	—.—	—.—
	Slănină	svântată	54.50	55.—
	„	afumată	60.—	60.50
	Sĕu		—.—	—.—
	Prune	din Bosnia în buţĭ	16.10	16.50
	„	din Serbia în sacĭ	14.70	14.90
	Lictar	slavon nou	17.—	17.25
	„	bănăţenesc	—.—	—.—
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoşĭ	unguresci		
	„	sĕrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	„	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
	Spirt	brut	—.—	—.—
	„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 2 Noemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.53
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	9.56
Galbenĭ	Cump.	5.56	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	128.½	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.70	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Bursa de Bucuresc

din 30 Octomvre n. 1895.

Valori	Do-bêndă.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct	100.3/8
Renta amortisabilă	5%	„ „	98.3/4
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	100.—
„ „ din 1893	5%	„ „	100.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	94.1/2
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	89.-
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	89.1/8
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	89.1/4
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	89.1/8
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	89.1/8
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	103 --
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	283.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	97.1/2
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	98 —
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93.3/4
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	101.1/2
„ „ „ „	5%	„ „	90 3/4
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	81.3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1580.
Banca agricolă	500	150 v.	220.-
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	403.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	414.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	330.--
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	176. –
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	105.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 %	100	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20	„ „	—.—
20 francĭ aur			20 04

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveţia	3 1/2%

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Noemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	120.50
Renta de corone ung. 4% . . .	98.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	123.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.80
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.80
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	—.—
Imprum. ung. cu premii	161.75
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	141.25
Renta de hârtie austr.	100.15
Renta de argint austr.	100 40
Renta de aur austr.	120.85
Losurĭ din 1860	151.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1030.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	469.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	389.—
Napoleondorĭ.	9.56
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.85
London vista	120.45
Paris vista	47.77 1/2
Rente de corone austr. 4%. . .	100.95
Note italiene.	45.10

Cursul losurilor private

din 30 Octomvre 1895

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7.70	8.—
Credit	201.50	202.50
Clary 40 fl. m. c. . .	56.50	58.50
Navig. pe Dunăre . .	140.—	146.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	27.50	28.—
Laibach	23.—	23.80
Buda	60.—	61.—
Palffy	57.25	58.25
Crucea roșie austr. .	17.50	17.90
dto ung. . .	10.80	11.20
dto ital. . .	13.25	13.—
Rudolf	23.—	24.—
Salm	69.50	70.50
Salzburg	26.25	27.—
St. Genois . . .	71.—	72.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	—.—	150.25
dto 4% 50 .	—.—	72.25
Waldstein . . .	53.—	55.—
Sêrbescĭ 3% . . .	35.50	36.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	127.25	128.25

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 274—1895.

Edict.

Györfi Lenka, trecuta la religiunea gr. catolică dela religiunea ev. reformată, socia legitima a D-lui Simeon Rusu proprietar în Urca de Câmpiă și-a părăsit bărbatul în 28 Maiŭ a. c. 1895, și nu se scie ubicitatea ei. Prin acésta se face cunoscut, cum-că până la un an și una ḑi nereîntorcêndu-se la bărbat se va efeptui divorțul pe calea legei bisericescĭ și fără de ea.

Oficiul protopopesc gr. catolic.

Turda, 14 Octomvre 1895.

Iacob Lugoșianu,
prot. gr. cat.

815,1-3

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.